

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
Infrastrukturenheten
103 33 Stockholm

Remiss "De statliga beställarfunktionerna och anläggningsmarknaden" (SOU 2009:24).

1 Inledning

Här följer Transportstyrelsens synpunkter angående delbetänkande av Trafikverksutredningen "De statliga beställarfunktionerna och anläggningsmarknaden" SOU 2009:24.

I huvudsak delar Transportstyrelsen utredningens förslag. Några av förslagen och utredningen som helhet kommenteras närmare nedan.

2 Utredningen och kommittédirektiven

Kommittédirektiven pekar på att i uppdraget ingår bl a att föreslå åtgärder som bidrar till utvecklade beställarfunktioner hos myndigheter inom transportsektorn i syfte att uppnå en bättre fungerande anläggningsmarknad och högre effektivitet. Myndigheterna inom transportsektorn som nämns i kommittédirektiven är Vägverket, Banverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Luftfartsstyrelsen, Rikstrafiken, SIKÅ, SJ och Rederinnämnden.

Flera av dessa myndigheters beställarfunktioner har begränsade beröringspunkter med anläggningsmarknaden vad gäller direkta beställningar från denna marknad. Transportstyrelsen t ex har en tillsynsroll inom transportsektorn och gör således i princip inga beställningar överhuvudtaget från anläggningsmarknaden. Utredaren har koncentrerat utredningen och förslagen till att omfatta de myndigheter som har starkast påverkan på och inflytande över beställningar från anläggningsmarknaden, d v s Vägverket och Banverket. Detta angreppssätt från utredarens sida anser Transportstyrelsen vara helt korrekt då det är framförallt utvecklingen av dessa två myndigheters beställarfunktioner som har störst potential att bidra till att uppnå en bättre fungerande anläggningsmarknad och högre effektivitet.

Eftersom flera av de ovan uppräknade myndigheterna, med undantag för Vägverket och Banverket samt till viss del även Luftfartsverket, gör få om några beställningar från anläggningsmarknaden, bör eventuella förslag att utveckla beställarfunktionerna hos myndigheter inom transportsektorn fokusera på de myndigheter som faktiskt gör beställningar från anläggningsmarknaden. De andra myndigheterna har ofta andra utgångspunkter och förutsättningar för sina beställningar vilket gör dem mindre lämpliga för samordnade insatser och arbetssätt även om deras verksamhet bedrivs inom transportsektorn. Det är kort sagt stor skillnad på entreprenadupphandlingar och andra typer av upphandlingar.

3 Utredningens förslag

Eftersom utredaren har fokuserat på beställningar som görs inom anläggningsmarknaden och då framförallt på olika typer av entreprenader, kan Transportstyrelsen inte avgöra om dessa förslag kan bidra till att uppnå de önskade effekterna. Det Transportstyrelsen särskilt vill peka på avseende de förslag som presenteras i avsnitt 7, är det som berör samarbete mellan verken i konkreta upphandlingsfrågor. På sidan 80 uppräknas ett antal förslag till åtgärder som bör genomföras av de statliga beställarna. Där förslås bl a att Vägverket och Banverket bör samarbeta för samordnat agerande som beställare på marknaden i genomförandet av de åtgärder som föreslås. Samtidigt sägs på sidan 73 att upphandlingsunderlagen bör standardiseras och förenklas för att stimulera flera mindre och medelstora företag att lämna anbud. Vidare uppmanas till att utnyttja flerårsbeställningar och serieköp för att stimulera specialisering, upprepning och stordrift. Här vill Transportstyrelsen varna för en alltför stark koncentration av aggregerat beteende avseende beställningar. Om ambitionen är att stimulera fler små- och medelstora företag att lämna anbud bör de beställningar som görs inte vara alltför stora och koncentrerade till ett fåtal tillfällen. De beställningar som görs inom anläggningsmarknaden är redan idag ofta stora projekt som görs av stora och tunga myndigheter inom transportsektorn. Om dessa myndigheter dessutom samordnar sina beställningar finns det en uppenbar risk att beställningarna blir ännu större vilket snarare kan försvåra än underlätta för små- och medelstora företag att delta i dessa upphandlingar och lämna anbud även om upphandlingsunderlagen förenklas och standardiseras.

I övrigt verkar förslagen väl genomtänkta och bör kunna bidra till att uppnå syftet att bidra till utvecklade beställarfunktioner hos myndigheter inom transportsektorn.

Detta ärende har beslutats av generaldirektören Staffan Widlert. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog chefsjuristen Kristina Nilsson och upphandlingschefen Robert Alexanderson, den senare föredragande.

Staffan Widlert